

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

371

Vragen van het lid **Timmermans** (PvdA) aan de minister en staatssecretaris van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over *aanhoudend geweld bij mijnen in Zuid-Afrika* (ingezonden 5 september 2012).

Antwoord van minister **Rosenthal** (Buitenlandse Zaken), mede namens de staatssecretaris Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ontvangen 25 oktober 2012).

Vraag 1

Kent u de berichten over het aanhoudende geweld bij mijnen van het bedrijf Lonmin in Zuid-Afrika?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Gaat u de International Finance Corporation (IFC) – waar Nederland relatief veel geld aan bijdraagt om duurzame economische ontwikkeling in ontwikkelingslanden te faciliteren en die tegelijkertijd aandelen bezit van Lonmin en dit bedrijf mede financiert – verzoeken om druk uit te oefenen op Lonmin om de werkomstandigheden te verbeteren, meer lokale werknemers in vaste dienst te nemen en meer bij te dragen aan de lokale ontwikkeling? Indien ja, op welke wijze gaat u dit doen en wanneer? Indien nee, waarom niet?

Antwoord 2

Nee. De sociale en milieustandaarden die IFC toepast bij de selectie van bedrijven waar de organisatie mee samenwerkt zijn maatgevend voor ontwikkelingsbanken en voldoen ook aan de ILO-normen. De IFC subsidieert daarnaast een programma van Lonmin ter ondersteuning van de naleving van sociale standaarden en bevordering van de lokale ontwikkeling. Lonmin betaalde reeds meer dan het minimumloon.

¹ Bijvoorbeeld 27 augustus 2012 op nu.nl: <http://www.nu.nl/buitenland/2893902/opnieuw-geweld-bij-mijnen-in-zuid-afrika.html>

Vraag 3

Deelt u de mening dat dit geweld bij mijnen in Zuid-Afrika wederom de noodzaak onderstreept meer transparantie te bewerkstelligen over de gevolgen van grondstoffenwinning en hoe mijnbouwbedrijven omgaan met werknemers, lokale gemeenschappen en het milieu? Zo ja, op welke wijze bevordert u deze transparantie of bent u voornemens dat te gaan doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

De Zuid-Afrikaanse overheid heeft een onderzoek ingesteld naar het gedrag van exploitant Lonmin, de rol van de vakbonden, het politieoptreden en het handelen van het *Ministry of Mineral Resources*. Het is beter niet vooruit te lopen op de uitkomsten van dit onderzoek.

Transparantie kan bedrijven stimuleren verantwoordelijkheid te nemen in de eigen productieketen. Voor Nederlandse bedrijven zijn de uitgangspunten voor het nemen van die verantwoordelijkheid vastgelegd in de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. Daarnaast is Nederland actief betrokken bij internationale initiatieven op het gebied van bevordering van transparantie op specifieke gebieden, zoals het Extractive Industries Transparency Initiative (EITI), het Natural Resource Charter en de OESO Due Diligence Guidance.

Vraag 4

Deelt u de mening dat de import van grondstoffen zoals platina en steenkool tegen moet worden gegaan als de winning van die grondstoffen gepaard gaat met geweld en conflict? Zo ja, op welke wijze voorkomt u nu of gaat u in de toekomst voorkomen dat grondstoffen waar bloed aan kleeft, op de Nederlandse of Europese markt terecht komen? Indien nee, waarom niet?

Antwoord 4

Nederland ondersteunt dialoog als middel om geweld en conflict tegen te gaan bij grondstofwinning. Nederland is momenteel voorzitter van het «Initiative of the Voluntary Principles on Security and Human Rights in the Extractive Industries»; de Voluntary Principles zijn een gezamenlijk initiatief van overheden, maatschappelijke organisaties en vrijwel alle grote multinationals uit de olie-, gas- en grondstoffenindustrie.

Een ambtelijke missie van het ministerie van EL&I bracht op 21 en 22 augustus jl. de Voluntary Principles als onderdeel van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) inspanningen onder de aandacht van de Zuid-Afrikaanse overheid en stakeholders.

Het tegengaan van importen is slechts in uitzonderingsgevallen de beste manier om tot verbeteringen in productieketens te komen.

Zie ook het antwoord bij vraag 7.

Vraag 5

Deelt u de mening dat, door Lonmin te verplichten de betalingen aan de Zuid-Afrikaanse overheid op landen- en projectniveau openbaar te maken, de lokale bevolking en werknemers veel beter in staat zouden zijn om zelf een kosten en baten analyse te maken omtrent de negatieve en positieve impacts van de mijnen op hun leven en omgeving? Indien nee, waarom niet?

Antwoord 5

Het kabinet is voorstander van internationale afspraken over rapportageverplichtingen van betalingen aan overheden door de bedrijven in de winningsindustrie. Lonmin kan niet verplicht worden tot het openbaar maken van de gegevens, omdat Zuid-Afrika niet lid is van het EITI.

Vraag 6

Bent u bereid de aanpak te volgen van de VS om bedrijven in de olie-, gas- en mijnbouwindustrie nu definitief te verplichten hun betalingen aan overheden ook op projectbasis te openbaren? Indien ja, op welke wijze gaat u er in Europees verband voor pleiten om regelgeving op dit punt minstens op het Amerikaanse niveau te brengen? Indien nee, waarom niet?²

² Zie het persbericht van de Amerikaanse Securities and Exchange Commission (SEC) over de aangenomen regels omtrent verplichte rapportage van betalingen door bedrijven aan

Antwoord 6

Binnen de EU wordt momenteel onderhandeld over een voorstel van de Europese Commissie voor een verplichte rapportage over betalingen van bedrijven in de olie-, gas- en mijnbouwindustrie aan overheden. Het voorstel is opgenomen in de richtlijn betreffende jaarlijkse financiële overzichten van bepaalde ondernemingsvormen (COM(2011) 684 def) en in een richtlijn tot herziening van de Transparantierichtlijn (wijziging van richtlijnen 2004/109/EG en 2007/14/EG; COM(2011) 683 def).

Zoals de minister van EL&I stelde in het Algemeen Overleg over Grondstoffen op 2 juli jl. zijn de EU-lidstaten en de Commissie reeds enkele maanden geleden een voorlopige compromistekst overeengekomen voor eerstgenoemde richtlijn inclusief de rapportageplicht. Deze rapportageverplichting omvat meer dan alleen een rapportage op landenbasis. Ook betalingen aan andere ontvangende overheidsinstanties moeten worden vermeld. Daarnaast is er een verplichting om de projecten te vermelden waaruit betalingen voortvloeien. Dit compromis ligt momenteel bij het Europees Parlement. Naar verwachting zal in januari 2013 over de richtlijn worden gestemd.

Vraag 7

Kunt u aangeven of platina uit de mijnen van Lonmin in Nederland verhandeld wordt, door Nederland en de Nederlandse havens wordt getransporteerd of in producten verwerkt zit die op de Nederlandse markt te koop zijn? Indien nee, deelt u de mening dat er snel meer transparantie moet komen wat betreft de herkomst van grondstoffen die in Nederland op de markt zijn en in producten zitten die Nederlandse consumenten kopen? Indien ja, hoeveel, door welke havens, in welke producten en voor welke doeleinden?

Antwoord 7

Nee. De Nederlandse overheid beschikt niet over gedetailleerde informatie over de exacte geografische herkomst van platina dat via of naar Nederland verhandeld wordt. Het is in beginsel aan het bedrijfsleven zelf om in het kader van MVO en in het bijzonder de Voluntary Principles verantwoordelijkheid te nemen in de eigen productieketen.

overheden op landen- en projectbasis: <http://www.sec.gov/news/press/2012/2012-164.htm>